TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2024 m. spalio 4 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Žemės ūkis – Ekologinė gamyba ir ekologiškų produktų ženklinimas – Reglamentas (ES) 2018/848 – Tam tikrų produktų bei medžiagų naudojimas ekologinėje gamyboje ir šių medžiagų sąrašas – Nukrypti leidžianti nuostata – Įgyvendinimo reglamentas (ES) 2021/1165 – II priedas – Sąvokos „pramoninė gyvulininkystė“ ir „bežemė gyvulininkystė“ – Vartotojų pasitikėjimas – Gyvūnų gerovė – Palankumas aplinkai ir klimatui – Kriterijai“

Byloje C-228/23

dėl *Conseil d'État* (Prancūzija) 2023 m. balandžio 12 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2023 m. balandžio 12 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Asociacija AFAÏA

prieš

Institut national de l'origine et de la qualité (INAO),

dalyvaujant

Ministre de l'Agriculture et de l'Alimentation,

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Arabadjiev (pranešėjas), teisėjai T. von Danwitz, P. G. Xuereb, A. Kumin ir I. Ziemele,

generalinis advokatas M. Campos Sánchez-Bordona,

posėdžio sekretorė R. Şereş, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2024 m. vasario 21 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– *Association AFAÏA*, atstovaujamos advokatų B. Le Bret bei R. Rard ir eksperto A. Tricaud,

* Proceso kalba: prancūzų.

– Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos G. Bain, J.-L. Carré, B. Fodda ir M. de Lisi,

– Suomijos vyriausybės, atstovaujamos M. Pere,

– Europos Komisijos, atstovaujamos A. Dawes ir B. Hofstötter,

susipažinęs su 2024 m. balandžio 25 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2021 m. liepos 15 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2021/1165, kuriuo leidžiama ekologinėje gamyboje naudoti tam tikrus produktus ir medžiagas ir sudaromi jų sąrašai (OL L 253, 2021, p. 13; toliau – Įgyvendinimo reglamentas 2021/1165), priimto įgyvendinant 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2018/848 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklinimo, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 834/2007 (OL L 150, 2018, p. 1, klaidų ištaisymas OL L 305, 2019, p. 59; toliau – Reglamentas 2018/848), II priedo išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant asociacijos AFAÏA, Prancūzijos profesinės asociacijos, kurios tikslas – ginti kolektyvinius organinių trąšų gamintojų interesus, ir *Institut national de l'origine et de la qualité (INAO)*, Prancūzijos viešosios administravimo įstaigos, ginčą dėl sąvokos „pramoninė gyvulininkystė“ apibrėžties, kurią pateikė INAO savo 2007 m. birželio 28 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 834/2007 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklinimo ir panaikinančio Reglamentą (EEB) Nr. 2092/91 (OL L 189, 2007, p. 1) ir 2008 m. rugsėjo 5 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 889/2008, kuriuo nustatomos išsamios Tarybos reglamento (EB) Nr. 834/2007 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklinimo įgyvendinimo taisyklės dėl ekologinės gamybos, ženklinimo ir kontrolės (OL L 250, 2008, p. 1), įgyvendinimo aiškinimo vadove (toliau – aiškinimo vadovas).

Teisinis pagrindas

PAV direktyva

3 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/92/ES dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL L 26, 2012, p. 1), iš dalies pakeistos 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/52/ES (OL L 124, 2014, p. 1) (toliau – PAV direktyva), 2 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Valstybės narės imasi visų priemonių, reikalingų užtikrinti, kad, prieš išduodant sutikimą planuojamai veiklai, projektams, kurie gali daryti reikšmingą poveikį aplinkai, be kita ko, dėl savo pobūdžio, masto ar vietos, bus reikalaujama sutikimo planuojamai veiklai ir poveikio aplinkai vertinimo. Tie projektai apibrėžti 4 straipsnyje.“

4 Šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Remiantis 2 straipsnio 4 dalimi, I priede išvardyti projektai, turi būti vertinami pagal 5–10 straipsnius.“

5 Minėtos direktyvos I priedo 17 punkte nustatyta

„Įrengimai, skirti intensyviam naminių paukščių ar kiaulių auginimui, jei yra daugiau nei:

a) 85 000 vietų broileriams ir 60 000 vietų vištoms;

b) 3 000 vietų kiaulėms (sunkesnėms nei 30 kg); arba

c) 900 vietų paršavedėms kiaulėms.“

Reglamentas 2018/848

6 Reglamento 2018/848 1, 2, 4, 6, 15, 40, 43, 44, 63 ir 123 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(1) ekologinė gamyba yra bendra ūkio valdymo ir maisto gamybos sistema, kurioje derinama geriausia aplinkos ir klimato srities praktika, didelė biologinė įvairovė, gamtos išteklių išsaugojimas ir aukštų gyvūnų gerovės standartų bei aukštų gamybos standartų taikymas, atsižvelgiant į vis daugėjančių vartotojų paklausą produktams, pagamintiems naudojant natūralias medžiagas ir procesus. Todėl ekologinės gamybos vaidmuo visuomenėje yra dvejopas: viena vertus, ją vykdant kuriama ekologiškų produktų vartojimo paklausai patenkinti skirta konkreti rinka, ir, kita vertus, kuriamos visuomenei prieinamos gėrybės, kuriomis prisidedama prie aplinkos apsaugos, gyvūnų gerovės ir kaimo plėtros;

(2) aukštų sveikatos, aplinkos ir gyvūnų gerovės standartų laikymasis gaminant ekologiškus produktus yra neatsiejama aukštos tų produktų kokybės dalis. Kaip pažymima 2009 m. gegužės 28 d. [Europos] Komisijos komunikate dėl žemės ūkio produktų kokybės politikos, ekologinė gamyba – tai [Europos] Sąjungos žemės ūkio produktų kokybės sistemų dalis kartu su geografinėmis nuorodomis ir garantuotais tradiciniais gaminiais, kaip nustatyta [2012 m. lapkričio 21 d.] Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1151/2012 [dėl žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistemų (OL L 343, 2012, p. 1)], ir atokiausių Sąjungos regionų gaminiais, kaip nustatyta [2013 m. kovo 13 d.] Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 228/2013[, kuriuo nustatomos specialios žemės ūkio priemonės atokiausiems Sąjungos regionams ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 247/2006 (OL L 78, 2013, p. 23)]. Šia prasme pagal bendrą žemės ūkio politiką (BŽŪP) ekologine gamyba siekiama tų pačių tikslų, kurie būdingi visoms Sąjungos žemės ūkio produktų kokybės sistemoms;

<…>

(4) be to, ekologinė gamyba – tai sistema, kurią taikant į BŽŪP įtraukiami aplinkosaugos reikalavimai ir skatinama tvari žemės ūkio produktų gamyba. <…>

<…>

(6) atsižvelgiant į Sąjungos ekologinės gamybos politikos tikslus, tai politikai įgyvendinti nustatyta teisine sistema turėtų būti siekiama užtikrinti sąžiningą konkurenciją ir tinkamą ekologiškų produktų vidaus rinkos veikimą, išsaugoti ir pateisinti vartotojų pasitikėjimą produktais, kurie paženklinti kaip ekologiški, ir sudaryti sąlygas, kad šią politiką būtų galima plėtoti atsižvelgiant į gamybos ir rinkos pokyčius;

<…>

(15) remiantis mokslinių tyrimų projektų rezultatais, ekologiško maisto rinkai itin svarbus vartotojų pasitikėjimas. Nepatikimos taisyklės ilgainiui gali pakirsti visuomenės pasitikėjimą ir sukelti rinkos nepakankamumą. Todėl darnus ekologinės gamybos vystymas Sąjungoje turėtų būti grindžiamas patikimomis gamybos taisyklėmis, suderintomis Sąjungos lygiu ir atitinkančiomis veiklos vykdytojų ir vartotojų lūkesčius, susijusius su ekologiškų produktų kokybe ir atitiktimi šiame reglamente nustatytiems principams ir taisyklėms;

<…>

(40) kadangi gyvulininkystės produktų gamyba visuomet susijusi su žemės ūkio paskirties žemės tvarkymu, nes auginamiems augalams tręšti naudojamas mėšlas, gyvulininkystės produktų gamyba, išskyrus bitininkystę, neturint žemės turėtų būti draudžiama. <…>

<…>

(43) gyvūnų sveikatos valdymas turėtų būti pirmiausia grindžiamas ligų profilaktika. Be to, turėtų būti taikomos specialios valymo ir dezinfekcijos priemonės. Profilaktinis chemiškai susintetintų alopatinių vaistų, įskaitant antibiotikus, naudojimas ekologinėje gamyboje neturėtų būti leidžiamas. Kai gyvūnui dėl ligos ar sužeidimo būtinas skubus gydymas, tokie vaistai turėtų būti naudojami tik tiek, kiek tikrai būtina, kad gyvūno būklė vėl būtų gera. <…>

(44) ekologiškai auginamų ūkinių gyvūnų laikymo sąlygos ir auginimo praktika turėtų patenkinti gyvūnų elgsenos poreikius ir turėtų užtikrinti aukštą gyvūnų gerovės lygį, kuris tam tikrais aspektais turėtų būti griežtesnis nei Sąjungos gyvūnų gerovės standartai, paprastai taikomi gyvulininkystės produktų gamybai. Daugeliu atveju ūkiniai gyvūnai turėtų nuolatos turėti galimybę ganytis diendaržiuose, kuriuose jie galėtų judėti. Visais gyvūnų gyvenimo etapais turėtų būti vengiama kančios, skausmo ir baimės arba tokią būseną patirti gyvūnai turi kuo mažiau. Gyvūnus pririšti ir luošinti, pavyzdžiui, trumpinti avių uodegas, apipjaustyti snapus, jei tai daroma per pirmąsias tris gyvenimo dienas, ir šalinti ragų užuomazgas, turėtų būti galima tik jei tai leidžia kompetentingos institucijos ir tik tam tikromis sąlygomis;

<…>

(63) tam tikrų produktų ar medžiagų kaip veikliųjų medžiagų, naudotinų augalų apsaugos produktuose, kuriems taikomas [2009 m. spalio 21 d.] Reglamentas (EB) Nr. 1107/2009 [dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką ir panaikinantis Tarybos direktyvas 79/117/EEB ir 91/414/EEB (OL L 309, 2009, p. 1)], trąšų, dirvožemio gerinimo priemonių, maistingųjų medžiagų, įvairios kilmės gyvūnų mitybos neekologiškų komponentų, pašarų priedų, pagalbinių perdirbimo medžiagų ir valymo bei dezinfekcijos produktų naudojimas ekologinėje gamyboje turėtų būti kuo labiau apribotas ir grindžiamas specialiomis šiame reglamente nustatytomis sąlygomis <…>

<…>

(123) <…> šio reglamento tiksl[ai] <…> visų pirma [yra] užtikrinti sąžiningą konkurenciją ir tinkamą ekologiškų produktų vidaus rinkos veikimą, taip pat užtikrinti, kad vartotojai pasitikėtų tais produktais ir Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipu <…>“

7 Reglamento 2018/848 3 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad „ekologinė gamyba“ – tai „šio reglamento reikalavimus atitinkančių gamybos metodų naudojimas <…> visais gamybos, paruošimo ir platinimo etapais“.

8 Šio reglamento 4 straipsnyje kaip vieni iš bendrųjų ekologinės gamybos tikslų nurodyti šie tikslai:

„a) prisidėti prie aplinkos ir klimato apsaugos;

b) užtikrinti ilgalaikį dirvožemio derlingumą;

c) prisidėti išsaugant didelę biologinę įvairovę;

d) svariai prisidėti užtikrinant netoksišką aplinką;

e) prisidėti prie aukštų gyvūnų gerovės standartų užtikrinimo, visų pirma atsižvelgiant į gyvūnų rūšims būdingus elgsenos poreikius;

<…>“

9 Minėto reglamento 5 straipsnyje „Bendrieji principai“ nustatyta:

„Ekologinė gamyba – tai tvaraus valdymo sistema, grindžiama šiais bendraisiais principais:

a) atsižvelgti į gamtos sistemas bei ciklus ir išlaikyti bei gerinti dirvožemio, vandens ir oro būklę, augalų ir gyvūnų sveikatą, taip pat jų tarpusavio pusiausvyrą;

<…>

d) gaminti labai įvairių ir aukštos kokybės maisto bei kitų žemės ūkio ir akvakultūros produktų, patenkinančių prekių, pagamintų naudojant aplinkai, žmonių sveikatai, augalų sveikatai ar gyvūnų sveikatai ir gerovei nekenkiančius procesus, vartojimo paklausą;

e) užtikrinti ekologinės gamybos atitiktį reikalavimams visais maisto produktų ir pašarų gamybos, paruošimo ir platinimo etapais;

<…>

g) riboti išorės medžiagų naudojimą; kai išorės medžiagų naudojimas būtinas arba kai f punkte nurodytos tinkamos valdymo praktikos ir metodų nėra, naudojamos tik šios išorės medžiagos:
i) ekologinės gamybos metodais pagamintos medžiagos; <…>
ii) natūralios arba natūraliu būdu gautos medžiagos;

<…>

<…>

j) palaikyti aukštą gyvūnų gerovės lygį atsižvelgiant į kiekvienai rūšiai būdingus poreikius.“

10 To paties reglamento 6 straipsnyje numatyta:

„Vykdant žemės ūkio ir akvakultūros veiklą ekologinė gamyba visų pirma grindžiama šiais konkrečiais principais:

a) palaikomas ir stiprinamas dirvožemio gyvybingumas ir natūralus dirvožemio derlingumas <…>, vykdoma organinių medžiagų kiekio dirvožemyje sumažėjimo, dirvožemio tankinimo ir dirvožemio erozijos prevencija bei kovojama su šiais reiškiniais, o augalų mityba užtikrinama visų pirma per dirvožemio ekosistemą;

b) kuo labiau ribojamas neatsinaujinančiųjų išteklių ir išorės medžiagų naudojimas;

<…>

k) vykdoma prie vietos sąlygų pritaikyta ir su žeme susieta gyvulininkystės produktų gamyba;

l) taikoma gyvulininkystės praktika, kuria stiprinama imuninė sistema ir natūralus pasipriešinimas ligoms, įskaitant reguliarų judėjimą ir laikymą diendaržiuose bei ganyklose;

<…>“

11 Reglamento 2018/848 9 straipsnio 3 dalies pirmoje pastraipoje nurodyta:

„24 ir 25 straipsniuose ir II priede nurodytais tikslais ir naudojimo tikslais ekologinėje gamyboje galima naudoti tik pagal tas nuostatas leidžiamus produktus ir medžiagas, su sąlyga, kad juos, remiantis atitinkamomis Sąjungos teisės nuostatomis ir, jei taikytina, remiantis Sąjungos teise grindžiamomis nacionalinėmis nuostatomis, taip pat leista naudoti neekologinėje gamyboje.“

12 Šio reglamento 12 straipsnyje nustatyta:

„Augalus auginantys arba augalinius produktus gaminantys veiklos vykdytojai visų pirma laikosi II priedo I dalyje nustatytų išsamių taisyklių.“

13 Minėto reglamento 24 straipsnyje „Leidimo naudoti produktus ir medžiagas ekologinėje gamyboje suteikimas“ nurodyta:

„1. Komisija gali leisti naudoti tam tikrus produktus ir medžiagas ekologinėje gamyboje ir įtraukia visus tokius leistus naudoti produktus ir medžiagas į ribotus sąrašus, kad jie būtų naudojami kaip:

<…>

b) trąšos, dirvožemio gerinimo priemonės ir maistingosios medžiagos;

<…>“

14 To paties reglamento II priede yra I dalis „Augalinių produktų gamybos taisyklės“, joje numatyta:

„<…>

1.9.2. Dirvožemio derlingumas ir biologinis aktyvumas išlaikomas ir didinamas:

<…>
c) visais atvejais – tręšiant iš ekologinės gamybos gaunamu ūkinių gyvūnų mėšlu ar iš tokios gamybos gaunamomis organinėmis medžiagomis, kuriuos pageidautina naudoti kompostuotus.

<…>

1.9.3. Kai mitybiniams augalų poreikiams patenkinti nepakanka 1.9.1 ir 1.9.2 punktuose nurodytų priemonių, gali būti naudojamos tik pagal 24 straipsnį ekologinėje gamyboje leidžiamos trąšos ir dirvožemio gerinimo priemonės ir tik tiek, kiek būtina. <…>“

Įgyvendinimo reglamentas 2021/1165

15 Įgyvendinimo reglamento 2021/1165 2 straipsnyje nurodyta:

„Taikant [Reglamento 2018/848] 24 straipsnio 1 dalies b punktą, augalų mitybai <…> kaip trąšos, dirvožemio gerinimo priemonės ir maisto medžiagos [ekologinėje gamyboje] gali būti naudojami tik šio reglamento II priede išvardyti produktai ir medžiagos, jei jie atitinka atitinkamas Sąjungos teisės nuostatas <…>“

16 Šio įgyvendinimo reglamento II priede numatyta:

„Šiame priede išvardytos trąšos, dirvožemio gerinimo priemonės ir maisto medžiagos <…> gali būti naudojamos ekologinėje gamyboje, jei jos atitinka:

– atitinkamus Sąjungos ir nacionalinės teisės aktus dėl tręšiamųjų produktų, visų pirma, kai taikytina, [2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą] (EB) Nr. 2003/2003 [dėl trąšų (OL L 304, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 32 t., p. 467)] ir [2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą] (ES) 2019/1009[, kuriuo nustatomos ES tręšiamųjų produktų tiekimo rinkai taisyklės ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 1069/2009 ir (EB) Nr. 1107/2009 bei panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 2003/2003 (OL L 170, 2019, p. 1)], ir

– Sąjungos teisės aktus dėl šalutinių gyvūninių produktų, visų pirma [2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą] (EB) Nr. 1069/2009[, kuriuo nustatomos žmonėms vartoti neskirtų šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių sveikumo taisyklės ir panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1774/2002 (OL L 300, 2009, p. 1)] ir [2011 m. vasario 25 d. Komisijos reglamentą] (ES) Nr. 142/2011[, kuriuo įgyvendinami Reglamentas (EB) Nr. 1069/2009, kuriuo nustatomos žmonėms vartoti neskirtų šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių sveikumo taisyklės, ir Tarybos direktyva 97/78/EB dėl tam tikrų mėginių ir priemonių, kuriems netaikomi veterinariniai tikrinimai pasienyje pagal tą direktyvą (OL L 54, 2011, p. 1)], ypač jo V ir XI priedus.

Pagal [Reglamento 2018/848] II priedo I dalies 1.9.6 punktą, bendrai dirvožemio būklei gerinti arba maisto medžiagų kiekiui dirvožemyje ar kultūrose didinti galima naudoti preparatus iš mikroorganizmų.

Jie gali būti naudojami tik laikantis tų atitinkamų Sąjungos ir nacionalinės teisės aktų specifikacijų ir naudojimo apribojimų. Griežtesnės naudojimo ekologinėje gamyboje sąlygos nurodytos lentelių dešinėje skiltyje.

Pavadinimas Sudėtiniai produktai arba produktai, kuriuos sudaro tik šios medžiagos	Aprašymas, specialiosios sąlygos ir apribojimai
Gyvūnų mėšlas	produktas, sudarytas iš gyvūnų ekskrementų mišinio ir augalinės medžiagos (pakratų ir pašarinių žaliavų) medžiagos, gautos pramoninės žemdirbystės [gyvulininkystės] būdu, draudžiamos
Sausas gyvūnų mėšlas ir dehidratuotas naminių paukščių mėšlas	medžiagos, gautos pramoninės žemdirbystės [gyvulininkystės] būdu, draudžiamos
Gyvūnų ekskrementų kompostas, kuriame yra naminių paukščių mėšlo ir gyvūnų mėšlo komposto	medžiagos, gautos pramoninės žemdirbystės [gyvulininkystės] būdu, draudžiamos
Skysti gyvūnų ekskrementai	naudojami po kontroliuojamos fermentacijos ir (arba) atskiesti tam tikru santykiu medžiagos, gautos pramoninės žemdirbystės [gyvulininkystės] būdu, draudžiamos

<…>“

Pagrindinės bylos faktinės aplinkybės ir prejudiciniai klausimai

17 Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad 2020 m. sausio mėn. INAO iš dalies pakeitė savo aiškinimo vadovą. Atlikdama šį pakeitimą ji aiškino Reglamento 889/2008 I priede nustatytą ir Įgyvendinimo reglamento (ES) 2021/1165 II priede šiuo metu įtvirtiną draudimą ekologinei gamybai skirtoje žemėje naudoti gyvūninės kilmės trąšas ir dirvožemio savybes gerinančias medžiagas, „gautas pramoninės žemdirbystės [gyvulininkystės] būdu“, kaip neapimantį mėšlo, gauto „iš ūkių, kuriuose gyvūnai auginami naudojant vientisą gardelių ar grotelių sistemą ir viršija Direktyvos [2011/92] I priede nustatytus ribinius dydžius“, taip pat mėšlo, gauto „iš ūkių, kuriuose gyvūnai auginami narvuose ir viršija“ tuos pačius ribinius dydžius.

18 Prašyme priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme *Conseil d'État* (Valstybės Taryba, Prancūzija) asociacija AFAÏA prašė panaikinti 2020 m. vasario 4 d. sprendimą, kuriuo INAO atmetė jos prašymą iš dalies pakeisti aiškinimo vadovą tiek, kiek jame apibrėžta jame vartojama sąvoka „pramoninė gyvulininkystė“, ir įpareigoti INAO atitinkamai pakeisti šį vadovą per vieną mėnesį nuo pranešimo apie to teismo sprendimą bei kartu su šiuo daliniu pakeitimu patvirtinti viešinimo priemones, kuriomis būtų aiškiai parodyta, kad minėtame vadove pateiktas šios sąvokos išaiškinimas nebegalioja.

19 INAO tvirtina, kad aiškinimo vadove atkreipė dėmesį į Sąjungos teisės aktų leidėjo atlikto terminų pakeitimo reglamentų (EB) Nr. 834/2007 ir (EB) Nr. 889/2008, panaikintų Reglamentu 2018/848, prancūziškoje versijoje pasekmes, nes šis teisės aktų leidėjas juose sąvoką „pramoninė gyvulininkystė“ pakeitė sąvoka „bežemė gyvulininkystė“, kuri buvo vartojama reglamente, galiojusiame iki reglamentų Nr. 834/2007 ir Nr. 889/2008. Sąvoką „pramoninė gyvulininkystė“ aiškindamos kaip susijusią su gyvūnų laikymo sąlygomis tiek judėjimo laisvės ir galimybės patekti į lauką, tiek gyvūnų laikymo tankio požiūriu, ir remiantis įprastine šios sąvokos samprata, t. y.

reiškiančia procesų mechanizavimą ir masinį gamybos pobūdį, Prancūzijos valdžios institucijos siekė neįtraukti ūkių, kurių dydis ir auginimo sąlygos neatitinka Reglamento 2018/848 tikslų, tarp kurių yra gyvūnų gerovė ir vartotojų pasitikėjimas ekologinio ūkininkavimo gamybos grandine.

20 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad iš reikšmingų Reglamento 2018/848 ir Įgyvendinimo reglamento 2021/1165 nuostatų matyti, kad ekologinėje augalininkystėje dirvožemiui tręšti naudojamas gyvulių mėšlas iš principo turi būti gaunamas iš ekologinės gamybos, bet jei dėl to negalima patenkinti augalų mitybos reikalavimų, ir tik tiek, kiek būtina, galima panaudoti ekologiniame žemės ūkyje leidžiamas trąšas ir dirvožemio gerinimo priemones, kaip antai apibrėžtas šio įgyvendinimo reglamento II priede.

21 Iš šių nuostatų taip pat matyti, kad ekologinės gyvulininkystės srityje draudžiama gyvulius auginti neturint žemės, jokių rūšių gyvūnams auginti nenaudojami narvai, dėžės ir gardai su gardelinėmis grindimis, o pastatuose, kuriuose laikomi gyvūnai, galvijams, avims ir kiaulėms turi būti įrengta vientisa gulėjimo (poilsio) vieta, kur grindys turi būti tvirtos, o ne iš gardelių, naminiams paukščiams skirtoje vietoje ne mažiau kaip trečdalis paviršiaus turi būti vientisas, o ne padengtas gardelėmis ar grotelėmis, o vištoms dedeklėms turi būti skirta pakankama ploto dalis mėšlui surinkti. Vis dėlto šių elementų nepakanka nustatyti, ar Įgyvendinimo reglamento 2021/1165 II priede vartojama sąvoka „pramoninė žemdirbystė [gyvulininkystė]“ turi būti prilyginama sąvokai „bežemė gyvulininkystė“ ir ar, jeigu taip nėra, viršijus tam tikrą gyvūnų skaičių, ji būtinai apima sistemų, kurias sudaro tik gardelės, grotelės ar narvai, naudojimą.

22 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad Įgyvendinimo reglamento 2021/1165 versijoje prancūzų kalba vartojama sąvoka „pramoninė žemdirbystė [gyvulininkystė]“ neapibrėžta nei šiame reglamente, nei Reglamente 2018/848, nei ankstesniuose reglamentuose, kuriuose ši sąvoka buvo vartojama. Nors daugumoje šio įgyvendinimo reglamento kalbinių versijų vartojama minėta sąvoka, kai kuriose versijose nurodyta sąvoka „bežemė gyvulininkystė“, t. y. sąvoka, kuri nėra išsamiau apibrėžta šiame reglamente ir minėtame įgyvendinimo reglamente.

23 Be to, tas teismas nurodo, jog iš 2021 m. gegužės mėn. paskelbtos ekspertų grupės, kurią Komisija subūrė siekdama apibrėžti sąvokos „pramoninė gyvulininkystė“ taikymo sritį, ataskaitos matyti, kad, nesant galimybės pateikti tikslią šios sąvokos apibrėžtį, ji turėtų būti taikoma remiantis požymių visuma.

24 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat pažymi, kad minėtas įvairių Įgyvendinimo reglamento 2021/1165 kalbinių versijų skirtumas jau egzistavo Reglamento Nr. 889/2008 kalbinėse versijos ir kad sąvoka „pramoninė gyvulininkystė“ valstybėse narėse aiškinama skirtingai.

25 Šiomis aplinkybėmis *Conseil d'État* (Valstybės Taryba) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar [Įgyvendinimo reglamento 2021/1165], kuriuo įgyvendinamas [Reglamentas 2018/848], II priedas turi būti aiškinamas taip, kad jame vartojama pramoninės gyvulininkystės sąvoka yra lygiavertė bežemės gyvulininkystės sąvokai?

2. Jeigu pramoninės gyvulininkystės sąvoka skiriasi nuo bežemės gyvulininkystės sąvokos, į kokius kriterijus reikia atsižvelgti siekiant nustatyti, ar gyvulininkystės ūkis turi būti laikomas pramoniniu, kaip tai suprantama pagal [Įgyvendinimo reglamento 2021/1165] II priedą?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

26 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Įgyvendinimo reglamento 2021/1165 II priedo trečia pastraipa turi būti aiškinama taip, kad, kiek tai susiję su preparatais iš mikroorganizmų, kurie gali būti naudojami bendrai dirvožemio būklei gerinti arba maisto medžiagų kiekiui dirvožemyje ar kultūrose didinti, šiame priede pateiktoje lentelėje vartojamas žodžių junginys „medžiagos, gautos pramoninės žemdirbystės [gyvulininkystės] būdu, draudžiamos“ prilygsta draudimui naudoti tik preparatus, gautus iš „bežemės“ gyvulininkystės.

27 Pirmiausia reikia pažymėti, jog šis įgyvendinimo reglamentas buvo priimtas remiantis Reglamentu 2018/848, kurio 12 straipsnyje numatyta, kad augalus auginantys arba augalinius produktus gaminantys veiklos vykdytojai visų pirma laikosi šio reglamento II priedo I dalyje nustatytų išsamių taisyklių.

28 Šios I dalies 1.9.1 punkte dėl dirvožemio tvarkymo ir tręšimo numatyta, kad ekologiškai auginant augalus naudojama žemės įdirbimo ir kultivavimo praktika, kuri padeda išlaikyti organines medžiagas dirvožemyje arba didinti jų kiekį, didinti dirvožemio stabilumą bei jo biologinę įvairovę ir užkirsti kelią dirvožemio tankinimui bei dirvožemio erozijai. Pagal minėtos I dalies 1.9.2 punkto c papunktį dirvožemio derlingumas ir biologinis aktyvumas iš esmės išlaikomas ir didinamas tręšiant iš ekologinės gamybos gaunamu ūkinių gyvūnų mėšlu ar iš tokios gamybos gaunamomis organinėmis medžiagomis, kuriuos pageidautina naudoti kompostuotus.

29 Atsižvelgiant į tai, kaip matyti iš tos pačios I dalies 1.9.3 punkto, kai mitybiniams augalų poreikiams patenkinti nepakanka šiuose 1.9.1 ir 1.9.2 punktuose nurodytų priemonių, gali būti naudojamos tik pagal Reglamento 2018/848 24 straipsnį ekologinėje gamyboje leidžiamos trąšos ir dirvožemio gerinimo priemonės ir tik tiek, kiek būtina.

30 Pagal šio reglamento 24 straipsnio 1 dalies b punktą Komisija gali leisti naudoti tam tikrus produktus ir medžiagas ekologinėje gamyboje ir vėliau įtraukia šiuos produktus ir medžiagas į ribotus sąrašus kaip trąšas, dirvožemio gerinimo priemones ir maistingąsias medžiagas.

31 Šios trąšos, dirvožemio gerinimo priemonės ir maisto medžiagos aptartos Įgyvendinimo reglamento 2021/1165 II priede, kurio antroje pastraipoje numatyta, kad pagal Reglamento 2018/848 II priedo I dalies 1.9.6 punktą bendrai dirvožemio būklei gerinti arba maisto medžiagų kiekiui dirvožemyje ar kultūrose didinti galima naudoti preparatus iš mikroorganizmų.

32 Pagal šio priedo trečią pastraipą šie preparatai gali būti naudojami tik laikantis atitinkamuose Sąjungos ir nacionalinės teisės aktuose numatytų specifikacijų ir naudojimo apribojimų. Griežtesnės naudojimo ekologinėje gamyboje sąlygos nurodytos šioje pastraipoje pateiktos lentelės dešinėje skiltyje.

33 Šioje lentelėje numatyta, kad ekologinėje gamyboje draudžiamos „medžiagos, gautos pramoninės žemdirbystės [gyvulininkystės] būdu“, kaip antai gyvūnų mėšlas, sausas gyvūnų mėšlas ir dehidratuotas naminių paukščių mėšlas, gyvūnų ekskrementų kompostas, kuriame yra naminių paukščių mėšlo ir gyvūnų mėšlo komposto, ir skysti gyvūnų ekskrementai.

34 Taigi iš siejamų minėtų Reglamento 2018/848 ir Įgyvendinimo reglamento 2021/1165 nuostatų matyti, kad veiklos vykdytojai, užsiimantys ekologiniu augalų auginimu ar ekologine augalinių produktų gamyba, išimties tvarka ir tik tiek, kiek būtina, gali naudoti tam tikrus Komisijos leidžiamus neekologiškai pagamintus produktus ir medžiagas, įskaitant pirmesniame šio sprendimo punkte nurodytus produktus ir medžiagas, su sąlyga, kad šie nėra gauti „pramoninės žemdirbystės [gyvulininkystės] būdu“.

35 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo iškelti klausimai, be kita ko, paaiškinami tuo, kad tiek žodžių junginys „pramoninė žemdirbystė [gyvulininkystė]“, tiek žodžių junginys „bežemė gyvulininkystė“ pateikti įvairiose Reglamento 2018/848 ir Įgyvendinimo reglamento 2021/1165 kalbinėse versijose ir kad jie ankstesniuose reglamentuose buvo vartojami alternatyviai arba paeiliui.

36 Reikia pažymėti, kad Įgyvendinimo reglamento 2021/1165 versijoje prancūzų kalba jo II priede vartojamas vienas ir tas pats žodžių junginys, t. y. „Provenance d'élevages industriels interdite“ („medžiagos, gautos pramoninės žemdirbystės [gyvulininkystės] būdu, draudžiamos“). Daugumoje kitų šio priedo kalbinių versijų, pavyzdžiui, vokiečių, estų, graikų, anglų, italų ar rumunų, taip pat vartojamas vienas ir tas pats žodžių junginys (atitinkamai „Erzeugnis darf nicht aus industrieller Tierhaltung stammen“, „tööstuslikust tootmisest pärit toote kasutamine on keelatud“, „η προέλευση από εντατικοποιημένη εκτροφή απαγορεύεται“, „factory farming origin forbidden“, „proibiti se proveniente da allevamenti industriali“ ir „provenienţa din ferme industriale este interzisă“), kurio reikšmė atitinka versijoje prancūzų kalba vartojamo žodžių junginio reikšmę, arba žodžių junginius, artimus žodžių junginiams „intensyvioji gyvulininkystė“ ar „didelio masto gyvulininkystė“ versijose bulgarų, ispanų ar čekų kalbomis (atitinkamai *забранен е произходът от интензивни животновъдни стопанства*, „Prohibida la procedencia de ganaderías intensivas“ ir „Nesmí pocházet z velkochovu“).

37 Vis dėlto trijose šio priedo kalbinėse versijose, t. y. versijose danų, nyderlandų ir portugalų kalbomis, vartojamos skirtingos „bežemės gyvulininkystės“ ar „gyvulininkystės neturint žemės“ sąvokos (atitinkamai „ikke fra jordløst husdyrbrug“, „Het product mag niet afkomstig zijn van niet-grondgebonden veehouderij“ ir „Proibidos os produtos provenientes das explorações pecuárias 'sem terra'“).

38 Šiuo klausimu reikia priminti, jog, kadangi visoms Sąjungos teisės akto kalbinėms versijoms iš principo turi būti teikiama vienoda reikšmė, tais atvejais, kai esama šių versijų neatitikimų, atitinkamą nuostatą reikia aiškinti atsižvelgiant į teisės akto, kurio dalis ji yra, bendrą struktūrą ir tikslą (2023 m. birželio 15 d. Sprendimo *Saint-Louis Sucre (Gamintojų organizacijos pripažinimas)*, C-183/22, EU:C:2023:486, 28 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

39 Be to, pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją iš vienodo Sąjungos teisės taikymo ir lygybės principo reikalavimų matyti, kad, kai Sąjungos teisės nuostatoje aiškiai nedaroma nuorodos į valstybių narių teisę, norint nustatyti šios nuostatos prasmę ir apimtį, jos reikšmė visoje Sąjungoje paprastai turi būti aiškinama savarankiškai ir vienodai, atsižvelgiant į nuostatos kontekstą ir atitinkamu teisės aktu siekiamą tikslą (1984 m. sausio 18 d. Sprendimo *Ekro*, 327/82, EU:C:1984:11, 11 punktas ir 2023 m. kovo 30 d. Sprendimo *Hauptpersonalrat der Lehrerinnen und Lehrer*, C-34/21, EU:C:2023:270, 40 punktas).

40 Iš tiesų visiškai skirtingas požiūris gali lemti skirtumus valstybėse narėse, kurie gali trukdyti veikti vidaus rinkai (šiuo klausimu žr. 2021 m. lapkričio 18 d. Sprendimo *Visma Enterprise*, C-306/20, EU:C:2021:935, 38 punktą).

41 Nagrinėjamu atveju iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos aiškiai matyti, kad, atsižvelgiant į nuostatų, taikytų prieš priimant reikšmingas Įgyvendinimo reglamento 2021/1165 nuostatas, versijas, kurios taip pat skiriasi, kai kurios valstybės narės sąvoką „pramoninė gyvulininkystė“ prilygina sąvokai „bežemė gyvulininkystė“, o kitos valstybės narės šias dvi sąvokas atskiria ir sąvoką „pramoninė gyvulininkystė“ apibrėžia remdamosi techniniais reikalavimais bei ribiniais dydžiais pagal gyvūnų skaičių, kurie yra kintami, ar net taip pat šėrimo reikalavimais. Dėl tokių skirtumų gali būti iškraipyta konkurencija arba pakenkta Sąjungos ekologinės gamybos ir aplinkos politikos tikslų įgyvendinimui.

42 Remiantis šio sprendimo 38 punkte nurodyta jurisprudencija, reikia išnagrinėti, ar sąvokos „pramoninė gyvulininkystė“ ir „bežemė gyvulininkystė“, atsižvelgiant į įprastą jų reikšmę bendrinėje kalboje, turi tokią pačią reikšmę.

43 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad nei Įgyvendinimo reglamente 2021/1165, nei jokiame kitame Sąjungos teisės akte neapibrėžti žodžiai „pramoninė žemdirbystė [gyvulininkystė]“ ir „bežemė gyvulininkystė“.

44 Pagal įprastą jų reikšmę žodžiai „pramoninis“ arba „intensyvus“ reiškia didelio masto gyvulininkystės formą, kuria siekiama optimizuoti šios veiklos rezultatus, be kita ko, didinant gyvūnų tankį ūkyje arba daugiau ar mažiau atitraukiant nuo supančios aplinkos, šiuos gyvūnus uždarant. Gyvūnai paprastai laikomi pastogėse, dirbtinai sukurtomis ir kontroliuojamomis sąlygomis, ir auginami taikant metodus, kuriais siekiama kuo labiau padidinti produkcijos kiekį per kuo trumpesnį laiką.

45 Kaip išvados 38 punkte taip pat pažymėjo generalinis advokatas, užsiimant pramonine gyvulininkyste paprastai reikia skirti daug investicijų, naudoti naudingomis medžiagomis papildytus pašarus, taip pat profilaktiškai vartoti antibiotikus. Ši gyvulininkystė pasižymi našumu ir gali kelti didelę aplinkos taršą. Be to, speciali gyvūnų gerovės apsauga paprastai nėra vienas iš jos prioritetų.

46 Kalbant apie sąvoką „bežemė gyvulininkystė“, reikia konstatuoti, jog Reglamento 2018/848 II priedo II dalies 1.1 punkte nurodyta, kad draudžiama „gaminti gyvulininkystės produktus neturint žemės“, jei ūkininkas, ketinantis ekologiškai auginti ūkinius gyvūnus, nevaldo žemės ūkio paskirties žemės ir nėra sudaręs rašytinio bendradarbiavimo susitarimo su ūkininku dėl tiems ūkiniams gyvūnams skirtų ekologinės gamybos vienetų naudojimo. Be to, Reglamento 889/2008 16 straipsnyje nurodyta, kad draudžiama gyvūnus auginti ūkio subjekto, kuris nevaldo žemės ūkio naudmenų ir (arba) nėra sudaręs rašytinio bendradarbiavimo susitarimo su kitu ūkio subjektu pagal šio reglamento 3 straipsnio 3 dalį, ūkyje.

47 Pagal įprastą reikšmę bendrinėje kalboje „bežemė“ gyvulininkystė iš tiesų atitinka „pramoninį“ arba „intensyvų“ gyvulininkystės būdą, kai gyvūnai didžiąja dalimi arba visiškai aprūpinami maistu ne iš žemės ūkio valdos, kurioje jie auginami.

48 Taigi nors abi sąvokos „pramoninė gyvulininkystė“ ir „bežemė gyvulininkystė“ susijusios su gamybos procesų mechanizavimu ir masiniu jos pobūdžiu, reikia konstatuoti, kad, priešingai, nei teigia asociacija AFAÏA, jos reiškia ne tą patį. Kaip matyti iš šio sprendimo 44–47 punktų, sąvoka „pramoninė gyvulininkystė“ yra gerokai platesnė už sąvoką „bežemė gyvulininkystė“, taigi šios sąvokos turi būti laikomos skirtingomis.

49 Be to, reikia išnagrinėti Įgyvendinimo reglamento 2021/1165 II priedo bendrą struktūrą ir teisės akto, kurio dalis jis yra, tikslą.

50 Kiek tai susiję su bendra šio priedo struktūra, kaip pažymėta šio sprendimo 27–34 punktuose, iš siejamų Reglamento 2018/848 12 straipsnio 1 dalies, 24 straipsnio 1 dalies ir II priedo I dalies 1.9 punkto matyti, kad veiklos vykdytojai, užsiimantys ekologiniu augalų auginimu ar ekologine augalinių produktų gamyba, gali (tik tiek, kiek būtina) nukrypti nuo šiame priede numatytų taisyklių bei naudoti tam tikrus Komisijos leidžiamus neekologiškai pagamintus produktus ir medžiagas.

51 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją nukrypti leidžiančios nuostatos turi būti aiškinamos siaurai (šiuo klausimu žr. 2023 m. vasario 7 d. Sprendimo *Confédération paysanne ir kt. (Atsitiktinė mutagenezė „in vitro“)*, C-688/21, EU:C:2023:75, 49 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

52 Taip yra Įgyvendinimo reglamento 2021/1165 II priede numatytos nukrypti leidžiančios nuostatos atveju, o tai reiškia, kad šiame priede nustatyti šios nukrypti leidžiančios nuostatos apribojimai, t. y. be kita ko, draudimas naudoti preparatus, „gaut[us] pramoninės žemdirbystės [gyvulininkystės] būdu“, atvirkščiai, turi būti aiškinami plačiai.

53 Asociacijos AFAÏA palaikomas aiškinimas, pagal kurį sąvoka „pramoninė gyvulininkystė“ atitinka tik sąvoką „bežemė gyvulininkystė“, reiškia, kad ekologiškai ūkininkaujant leidžiama paskleisti mėšlą, gautą iš visų „pramoninių“ gyvulininkystės ūkių, išskyrus „bežemius“ gyvulininkystės ūkius. Taigi toks aiškinimas prilygsta plačiam minėtos nukrypti leidžiančios nuostatos aiškinimui, todėl prieštarauja šio sprendimo 51 punkte nurodytam principui.

54 Asociacija AFAÏA taip pat teigia, kad ekologinė gyvulininkystė yra neatsiejamai susijusi su žemės naudojimu, o tuo remiantis reikia padaryti išvadą *a contrario*, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamas draudimas taikomas tik produktams, gautiems „bežemės“ gyvulininkystės būdu.

55 Žinoma, laikantis ekologiniam ūkininkavimui būdingo visapusiško požiūrio, kaip antai, be kita ko, nurodyto Reglamento 2018/848 40 konstatuojamojoje dalyje, ir kaip matyti iš šio reglamento 5 straipsnio a ir d punktuose nustatytų reikalavimų, gyvulininkystė turi būti susijusi su žeme. Tačiau tai tik reiškia, kad „bežemės“ gyvulininkystės būdas yra nesuderinamas su ekologinio ūkininkavimo principais, taigi šiame kontekste yra paprasčiausiai draudžiamas.

56 Be to, iš minėto reglamento 6 straipsnio l punkto matyti, kad ekologinis ūkininkavimas taip pat grindžiamas praktikos, kuria stiprinama gyvūnų imuninė sistema ir natūralus pasipriešinimas ligoms, įskaitant reguliarų judėjimą ir laikymą diendaržiuose bei ganyklose, įgyvendinimu. Tuo pačiu reglamentu taip pat draudžiama naudoti genetiškai modifikuotus organizmus pašaruose ir labai ribojamas augalų apsaugos produktų naudojimas.

57 Vadinasi, negalima teigti, kad ekologiniam ūkininkavimui būdingas tik tam tikras žemės valdymo būdas, taigi pagrindinėje byloje nagrinėjamo draudimo motyvas susijęs tik su žemės naudojimu.

58 Šis ūkininkavimo būdas plačiau susijęs su dorais gamybos metodais, kaip iš esmės nurodyta Reglamento 2018/848 2 konstatuojamojoje dalyje, visų pirma su gyvūnų laikymo sąlygomis tiek judėjimo laisvės ir galimybės patekti į lauką, tiek gyvūnų laikymo tankio požiūriu.

59 Iš tiesų kelis kartus pabrėždamas savo valią užtikrinti aukštą gyvūnų gerovės lygį ekologinio ūkininkavimo srityje Sąjungos teisės aktų leidėjas norėjo pabrėžti, jog šis žemės ūkio produktų gamybos būdas pasižymi tuo, kad laikomasi griežtų gyvūnų gerovės standartų visose vietose ir visuose šios gamybos etapuose, kur įmanoma ir toliau siekti vis aukštesnio gerovės lygio (šiuo klausimu žr. 2019 m. vasario 26 d. Sprendimo *Œuvre d'assistance aux bêtes d'abattoirs*, C-497/17, EU:C:2019:137, 38 punktą).

60 Atsižvelgiant į šiuos reikalavimus, negalima sutikti su tuo, kad iš „pramoninės“ ar „intensyvios“ gyvulininkystės gautą mėšlą leidžiama naudoti kaip mėšlą ekologiškai ūkininkaujant.

61 Tokį aiškinimą patvirtina Reglamento Nr. 2018/848 tikslai.

62 Iš tiesų reikia pažymėti, kad, kaip matyti iš Reglamento 2018/848 1 konstatuojamosios dalies, ekologinė gamyba yra bendra ūkio valdymo ir maisto gamybos sistema, kurioje derinama geriausia aplinkos ir klimato srities praktika, didelė biologinė įvairovė, gamtos išteklių išsaugojimas ir aukštų gyvūnų gerovės standartų bei aukštų gamybos standartų taikymas, atsižvelgiant į vis daugėjančių vartotojų paklausą produktams, pagamintiems naudojant natūralias medžiagas ir procesus.

63 Kaip numatyta Reglamento 2018/848 4 straipsnyje, šiuo gamybos būdu plačiąja prasme siekiama apsaugoti aplinką ir klimatą, užtikrinti didelę biologinę įvairovę ir išsaugoti ilgalaikį dirvožemio derlingumą. Jo tikslas – svariai prisidėti užtikrinant netoksišką aplinką bei aukštus gyvūnų gerovės standartus, visų pirma atsižvelgiant į gyvūnų rūšims būdingus elgsenos poreikius. Juo taip pat siekiama skatinti plėtoti trumpąsias platinimo grandines ir vietos gamybą įvairiose Sąjungos vietovėse bei skatinti išsaugoti nykstančias retas ir vietines veisles.

64 Be to, svarbu užtikrinti, kad vartotojai galėtų būti tikri, jog Sąjungos ekologinės gamybos logotipu pažymėti produktai buvo pagaminti laikantis aukščiausių standartų, be kita ko, aplinkos ir gyvūnų gerovės srityje (šiuo klausimu žr. 2019 m. vasario 26 d. Sprendimo *Œuvre d'assistance aux bêtes d'abattoirs*, C-497/17, EU:C:2019:137, 51 punktą).

65 Kaip išvados 52 ir 54 punktuose iš esmės pažymėjo generalinis advokatas, reikia konstatuoti, kad ekologiškų produktų vartotojų teisėti lūkesčiai užtikrinami, jei ekologiškai ūkininkaujant naudojamas mėšlas gaunamas iš ekologiškų šaltinių arba, kai jų nepakanka ir tik šiuo atveju, jei naudojamas neekologiškas mėšlas, tačiau jis negali būti gaunamas pramoninės gyvulininkystės būdu.

66 Taigi nukrypti leidžianti nuostata, pagal kurią leidžiama plačiai naudoti produktus, gautus iš pramoninės arba intensyvios gyvulininkystės, akivaizdžiai neatitinka šių tikslų ir prieštarauja nuoseklumo reikalavimams, taip pat etikos ir aplinkos apsaugos principams, kuriais iš esmės grindžiamas ekologinis ūkininkavimas.

67 Reikia pridurti, kad toks aiškinimas taip pat atitinka Reglamento 2018/848 II priedo I dalies 1.9.3 punktu siekiamą tikslą suteikti ekologiškai ūkininkaujantiems ūkininkams alternatyvą mėšlui, gautam iš ekologinių ūkių, kai nėra galimybės jo gauti, tik tiek, kiek būtina, ir kartu ribojant nepageidaujamų liekanų buvimą šiame mėšle.

68 Taigi reikia konstatuoti, kad Įgyvendinimo reglamento 2021/1165 II priede vartojama sąvoka „pramoninė žemdirbystė [gyvulininkystė]“ neatitinka sąvokos „bežemė gyvulininkystė“ ir kad šiame priede numatytas draudimas apima visą „pramoninę“ gyvulininkystę, o ne tik „bežemę gyvulininkystę“.

69 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Įgyvendinimo reglamento 2021/1165 II priedo trečia pastraipa turi būti aiškinama taip: kiek tai susiję su preparatais iš mikroorganizmų, kurie gali būti naudojami bendrai dirvožemio būklei gerinti arba maisto medžiagų kiekiui dirvožemyje ar kultūrose didinti, šiame priede pateiktoje lentelėje vartojamas žodžių junginys „medžiagos, gautos pramoninės žemdirbystės [gyvulininkystės] būdu, draudžiamos“ neprilygsta draudimui naudoti tik preparatus, gautus iš „bežemės“ gyvulininkystės; be to, reikia pažymėti, kad pagal šią nuostatą trąšos, dirvožemio gerinimo priemonės ir maisto medžiagos, kurias šiuo priedu draudžiama naudoti ekologiškai ūkininkaujant, yra trąšos, dirvožemio gerinimo priemonės ir maisto medžiagos, gautos iš pramoninės gyvulininkystės, o ne tik iš bežemės gyvulininkystės.

Dėl antrojo klausimo

70 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Įgyvendinimo reglamento 2021/1165 II priedo trečia pastraipa turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias draudimas ekologinei gamybai skirtoje žemėje naudoti gyvūninės kilmės trąšas ir dirvožemio savybes gerinančias medžiagas, „gautas pramoninės žemdirbystės [gyvulininkystės] būdu“, apima mėšlą, gautą iš ūkių, kuriuose gyvūnai auginami naudojant vientisą gardelių ar grotelių sistemą ir viršija PAV direktyvos I priede nustatytus ribinius dydžius, taip pat mėšlą, gautą iš ūkių, kuriuose gyvūnai auginami narvuose ir viršija tuos pačius ribinius dydžius.

71 Pirmiausia reikia pažymėti, kad nors sąvoka „pramoninė gyvulininkystė“, siekiant apibrėžti šio draudimo taikymo sritį, pagal šio sprendimo 39 punkte nurodytą jurisprudenciją turi būti aiškinama savarankiškai ir vienodai, pagal šiuo metu galiojančią Sąjungos teisę kriterijams, į kuriuos reikia atsižvelgti nustatant, ar gyvulininkystė turi būti laikoma „pramonine“, kaip tai suprantama pagal Įgyvendinimo reglamento 2021/1165 II priedą, netaikomos bendros derinimo priemonės.

72 Atsižvelgiant į tai, iš atsakymo į pirmąjį klausimą matyti, jog sąvoka „pramoninė gyvulininkystė“ turi būti aiškinama taip, kad mėšlas, gautas iš didelio masto gyvulininkystės, naudojant intensyvius gamybos metodus, nebūtų laikomas alternatyva mėšlui, gautam iš ekologinės gyvulininkystės.

73 Siekiant nustatyti, ar egzistuoja tokia gyvulininkystė, reikšmingų kriterijų analizė turi būti vertinama bendrai, turint omenyje, kad paprastai būtent įrodymų visuma gali atskleisti, ar ši gyvulininkystė egzistuoja.

74 Šiuo klausimu, kaip išvados 64, 66 ir 80 punktuose pažymėjo generalinis advokatas, galima atsižvelgti į tokius kriterijus, kaip gyvūnų auginimo sistema, jų judėjimas ar tankis, taip pat turima žemė gyvulininkystės ūkyje, jo našumas ir poveikis aplinkai.

75 Tas pats pasakytina apie gyvūnų šėrimo būdą, profilaktikos sistemas ir platų medžiagų, skirtų augimui ar gamybai skatinti, arba hormonų ar panašių medžiagų, be kita ko, reprodukcijai kontroliuoti naudojimą. Profilaktinis antibiotikų naudojimas ir pašarų, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų organizmų, draudžiamų Reglamentu 2018/848, naudojimas taip pat gali būti kriterijai kvalifikuojant gyvulininkystę kaip „pramoninę“.

76 Šiuo klausimu reikia konstatuoti, kad narvų ar gardų naudojimas gyvūnų auginimui ir jų laikymas be kraiko pakloto, kaip ir sistemų, neleidžiančių gyvūnams judėti 360 laipsnių kampu, naudojimas ar bežemės gyvulininkystės sistemos, yra būdingi pramoninei gyvulininkystei.

77 Konkrečiai kalbant apie gyvulininkystės poveikį aplinkai, reikia pažymėti, kad pagal PAV direktyvos 4 straipsnį turi būti atliekamas šios direktyvos I priede nurodytų projektų, įskaitant tam tikrus „[į]rengim[ų], skirt[ų] intensyviam naminių paukščių ar kiaulių auginimui“, poveikio aplinkai vertinimas.

78 Šiuo klausimu reikia konstatuoti, kaip tai padarė generalinis advokatas išvados 69 punkte, kad šiose PAV direktyvos nuostatose, kurios, žinoma, susijusios su poveikio aplinkai vertinimo procedūromis, numatytais minimaliais kriterijais gali būti remiamasi kaip rodikliais nustatant, ar konkreti gyvulininkystė yra pramoninė.

79 Šiomis aplinkybėmis, kadangi šie kriterijai yra susiję su kiekybiniais aspektais, jų negali pakakti, kad ūkis būtų kvalifikuojamas kaip „pramoninė gyvulininkystė“, todėl šiuo tikslu taip pat reikia atsižvelgti į kokybinius kriterijus, kaip antai nurodytus šio sprendimo 74–76 punktuose.

80 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti taip: Įgyvendinimo reglamento 2021/1165 II priedo trečia pastraipa turi būti aiškinama taip, kad pagal ją nedraudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias draudimas ekologinei gamybai skirtoje žemėje naudoti gyvūninės kilmės trąšas ir dirvožemio savybes gerinančias medžiagas, „gautas pramoninės žemdirbystės [gyvulininkystės] būdu“, apima ir mėšlą, gautą iš ūkių, kuriuose gyvūnai auginami naudojant vientisą gardelių ar grotelių sistemą ir viršija PAV direktyvos I priede nustatytus ribinius dydžius, taip pat mėšlą, gautą iš ūkių, kuriuose gyvūnai auginami narvuose ir viršija tuos pačius ribinius dydžius. Vis dėlto šio kvalifikavimo tikslais reikia remtis įrodymų, susijusių bent su gyvūnų gerovės užtikrinimu, biologinės įvairovės paisymu bei aplinkos ir klimato apsauga, visuma.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

81 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. **2021 m. liepos 15 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2021/1165, kuriuo leidžiama ekologinėje gamyboje naudoti tam tikrus produktus ir medžiagas ir sudaromi jų sąrašai, priimto įgyvendinant 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2018/848 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklinimo, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 834/2007, II priedo trečia pastraipa**

   turi būti aiškinama taip:

   kiek tai susiję su preparatais iš mikroorganizmų, kurie gali būti naudojami bendrai dirvožemio būklei gerinti arba maisto medžiagų kiekiui dirvožemyje ar kultūrose didinti, šiame priede pateiktoje lentelėje vartojamas žodžių junginys „medžiagos, gautos pramoninės žemdirbystės [gyvulininkystės] būdu, draudžiamos“ neprilygsta draudimui naudoti tik preparatus, gautus iš „bežemės“ gyvulininkystės; be to, reikia pažymėti, kad pagal šią nuostatą trąšos, dirvožemio gerinimo priemonės ir maisto medžiagos, kurias šiuo priedu draudžiama naudoti ekologiškai ūkininkaujant, yra trąšos, dirvožemio gerinimo priemonės ir maisto medžiagos, gautos iš pramoninės gyvulininkystės, o ne tik iš bežemės gyvulininkystės.

2. **Įgyvendinimo reglamento 2021/1165 II priedo trečia pastraipa**

   turi būti aiškinama taip:

   pagal ją nedraudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias draudimas ekologinei gamybai skirtoje žemėje naudoti gyvūninės kilmės trąšas ir dirvožemio savybes gerinančias medžiagas, „gautas pramoninės žemdirbystės [gyvulininkystės] būdu“, apima ir mėšlą, gautą iš ūkių, kuriuose gyvūnai auginami naudojant vientisą gardelių ar grotelių sistemą ir viršija 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/92/ES dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo, iš dalies pakeistos 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/52/ES, I priede nustatytus ribinius dydžius, taip pat mėšlą, gautą iš ūkių, kuriuose gyvūnai auginami narvuose ir viršija tuos pačius ribinius dydžius. Vis dėlto šio kvalifikavimo tikslais reikia remtis įrodymų, susijusių bent su gyvūnų gerovės užtikrinimu, biologinės įvairovės paisymu bei aplinkos ir klimato apsauga, visuma.

Parašai.